

Z praxe exekuční.

Jest-li exekuční soud vlastně nepřislušný rozhodl o nějakém exek. úkonu, nestává se tento úkon zmatečným, spisy však dlužno postoupiti příslušnému soudu exekučnímu v každém stadiu.

V exekuční věci J. R. v Praze-Kr. Vinohrady proti B. K., obchodníku v Praze II., pro 10.000 Kč s přísl. povolil obchodní soud v Praze exekuci zabavením pohledávky příslušející dlužníku proti B. H. v Novém Ětynku a vydal k návrhu vymáhajícího věřitele příkaz dle § 301 ex. ř. poddlužníku.

Na to spisy byly postoupeny mylně okres. soudu v K. jako soudu exekučnímu, aby rozhodl o přikázání zabavené pohledávky.

Okres. soud v K., když prošla marně lhůta stanovená k vyjádření poddlužníka, vydal usnesení příkazní, které nabylo moci práva; teprve dávno po právní moci usnesení příkazního poddlužník podal vyjádření dle § 301 ex. ř. a žádal náhradu útrat; také dlužník, když usnesení dávno nabylo právní moci, podal návrh, aby okres. soud v K., který nebyl vlastně exek. soudem, nyní vyslovil svoji nepřislušnost a usnesl se, že následkem toho celé jeho dosavadní řízení jest zmatečné a aby postoupil spisy k zákonnému jednání okres. soudu pro Staré Město a Josefov v Praze jako soudu příslušnému. (§ 18 odst. 3. ex. ř. nové znění.)

Okresní soud v K. jednak návrh poddlužníka na přisouzení útrat spojených s jeho vyjádřením dle § 301 ex. ř. zamítl a odůvodnil své usnesení tím, že § 301 ex. ř. stanovená lhůta 14denní, ve které musí se poddlužník k návrhu vym. věřitele o zabavené pohledávce vyjádřiti, je lhůtou zákonnou (§ 58) a že ji nelze prodlužovati, že přes to i opožděné vyjádření poddlužníka musí býti doručeno vym. věřiteli bez ohledu na to, že poddlužník ručí za škodu způsobenou z opomenutého vyjádření, že až do uplynutí lhůty 14denní musí se vyčkati s vydáním usnesení příkazního; jelikož v daném případě lhůta k vyjádření dávno uplynula, bylo vydáno i usnesení příkazní, které rovněž nabylo právní moci, v důsledku čehož stojí vym. věřitel oproti poddlužníku již jako strana, nemohou proto být poddlužníku útraty vyjádření přisouzeny, neboť vyjádření právě slouží k tomu, aby vym. věřitel mohl se rozhodnouti, zda a jak pohledávku chce zpeněžiti.

Rovněž návrh dlužníka zamítl a odůvodnil své usnesení tím, že dle § 44 J. N. má soud také v řízení exek., je-li příslušným jiný soud než-li dovolaný, vysloviti svou nepřislušnost v každém období řízení z úřední povinnosti nebo k návrhu usnesením a pokud dle okolnosti jednotlivého případu může zjistiti soud příslušný, přikázati věc soudu příslušnému.

V ex. řádě stanovená příslušnost soudu (také tedy i dle § 18. odst. 3. ex. ř. nového znění) je výlučná, (§ 51 ex. ř.), přece však nelze z toho odvozovati neplatnost nebo zmatečnost exek. úkonů předsevzatých od soudu vlastně nepřislušného a taktéž právoplatných usnesení, ježto právě dle § 44 J. N. může soud, který svoji nepřislušnost vyslovil, učiniti všechna opatření, jichž je třeba na ochranu veřejných zájmů, nebo k zajištění stran, nebo k účelu řízení, že z toho plyne, že i když byla věc přikázána dle § 44 J. N. soudu pro tuto věc příslušnému, zůstávají v platnosti usnesení nepřislušným soudem vydaná a už právoplatná, jakož i jím vykonané exekuční

úkony, že i výrazu v § 44 J. N. uvedeném »v každém období«, sluší rozuměti po srovnání s § 42 ad 1, 2 J. N., že se jedná o řízení právoplatně dosud neskončené; ježto v daném případě exek. řízení jest již ukončeno právoplatným usnesením příkazním, nemělo by ani postoupení spisů na příslušný exekuční soud praktického významu.

K rekursu dlužníka krajský soud v T. usnesení okr. soudu v K. v celku potvrdil, jen nařídil, aby spisy postoupeny byly příslušnému exekučnímu soudu a odůvodnil usnesení své tím, že soud musí vysloviti svoji nepřislušnost v každém stadiu, ježto případné návrhy na zrušení exekuce, žaloby za podmínek § 17 exek. řádu jest podávati vždy u příslušného soudu exekučního a to v každé době pozdější. (Č. j. R. 234/25.)

Výnos ministerstva spravedlnosti

ze dne 9. února 1926 čís. 57346/25 ve věci zjišťování a oceňování pozůstalostního jmění.

Předsednictvům všech sborových soudů I. stolice v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Ministerstvo spravedlnosti domáhalo se toho, aby postup finančních úřadů vyměřujících daň dědickou zdoluhavý a v některých obvodech byl urychlen. Mimo jiné příčiny uvedlo ministerstvo financí i tyto:

»Vyměřování dávek z pozůstalostí stěžuje zejména též okolnost, že soudy často projednávají pozůstalosti jen podle údajů a hodnot priznaných stranami, s nimiž se ovšem finanční úřady nemohou a nesmějí spokojiti nejen v zájmu státní pokladny, nýbrž i z důvodu spravedlivého a rovnoměrného zatížení poplatnictva. Samostatné přezkoušení aktiv a pasiv a hodnot vyžaduje však mnoho času a práce. Bylo by si přát, aby soudy projednávající pozůstalosti (i jejich dozorčí orgánové) větší měrou přihlížely k zájmům finanční správy a zjišťovaly pozůstalostní jmění, passiva a hodnoty také z tohoto vyššího hlediska, čímž bude vyřizování poplatkových spisů pozůstalostních automaticky a podstatně zjednodušeno a urychleno.«

Ministerstvo spravedlnosti mělo již v dřívějších letech příležitost upozorniti soudy na nutnost přihlížeti k tomu, aby jmění pozůstalostní, zvláště tam, kde jsou na pozůstalosti účastny osoby požívající ochrany zákonné, bylo svědomitě sepsáno a oceněno a také ve výnosu z 25. ledna 1925, č. 4376 (typické závady v úřadování soudů) upozornilo na nedostatky v tomto směru.

Uvažujíc o žádosti ministerstva financí, musí upozorniti nyní zvláště na ustanovení zákona z 12. srpna 1921, č. 337 Sb. z. a n., a na prováděcí nařízení z 23. března 1922, č. 111 Sb. z. a n.

Pozůstalosti, ve kterých se pořizuje soupis jmění pozůstalostního proto, že jsou účastníky osoby požívající zvláštní ochrany zákonné nebo že i mimo případ ten je podána přihláška dědická podmíněčná, tvoří většinu. V těchto však případech je povinností soudu přesně zjistiti, zda jmění pozůstalostní je sepsáno úplně (§ 97 pat. o nesp. říz.). S povinností tou se nesrovnávají případy, jaké bývají uváděny ve zprávách o prohlídkách soudů, že svršky nebývají vůbec zařazovány do inventáře, a že i při značných nemovitostech příslušenství nemovitosti (dobytek, zásoby, nářadí a pod.) buď vůbec schází nebo je, jak i jen při povrchním pozorování je vidno, naprosto nedostatečně sepsáno. Lepších výsledků

bývá docilováno namnoze jen, je-li inventura sepsána soudem na místě samém. To arci je možno jen, lze-li odůvodnit věnování času inventuře na místě samém účastí nezletilců a opatrovanců a větším místě samém účastí nezletilců a opatrovanců a větším významem přesného zjištění, zpravidla tedy jen při větších pozůstalostech. Názoru některých soudců, že odhady nízké mohou býti proto, že ceny ve válečné době značně stoupsuší beztoho se neudrží a že by na základě tom nebylo možno docílití dohody o převzetí pozůstalostního jmění, čelí nyní jasně ustanovení shora citovaného zákona a vládního nařízení. Ustanovení § 9 zák. platí, jak vidno z jeho znění, i pro oceňování a odhady k účelům pozůstalostním. Podle téhož § i podle § 10 třeba zjistiti obecnou (prodejní cenu) majetkových předmětů z doby úmrtí. Podle § 305 všeob. obč. zák. je to cena, zjištěná podle užitku, který dává věc obyčejně a všeobecně, hledíc k době a místu. Bližší pak vysvětlení podává § 8 odst. 2 téhož vlád. nařízení. Z toho již zřejmo, že za platnosti těchto zákonných ustanovení není místa pro jinaké zjišťování ceny nemovitostí, zvláště podle násobku daně a pod., protože nyní zdaleka se nekryje cena takto zjištěná s cenou obecnou.

Soud je také povinen zjišťovati existenci dluhů a jich výši a jde-li o osoby požívající zvl. zákonné ochrany, i potvrditi, že se tak stalo a že se i existence i výše pohledávek uznává. Tu budiž poukázáno na podrobná ustanovení nařízení z 29. prosince 1915, č. 397 ř. z. (§ 20—25).

Půjde-li o místopřísežné seznání jmění, není pozůstalostní soud oprávněn zkoumati, je-li místopřísežné seznání jmění úplné a musí je vzíti za podklad projednání (viz § 114 nesp. ř. a rozhodnutí nejvyššího soudu z 3. února 1918 R II/18). Zde je ponecháno úřadům finančním samým hájiti zájem státní na splnění povinnosti náležející dědicům podle zák. z 12. srpna 1921, č. 337 Sb. z. a n.

Při projednání pozůstalosti budte také zjišťovány:

a) příbuzenský poměr dědiců a legatářů k zůstaviteli vzhledem k různosti sazeb dědické daně;

b) stáří nezletilých dětí a vnuků zůstavitelových při nápadech do 50.000 Kč (poznámka 4. k sazbě dědické daně zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 337 Sb. z. a n.) a stáří osob, kterým přísluší nebo napadlo právo užívací nebo poživací na pozůstalém jmění (§§ 20 a 21 čís. nař. ze dne 15. září 1915, č. 278 ř. z.);

c) majetkové poměry zůstavitelovy vdovy při nápadech do 10.000 Kč (poznámka 5. k sazbě dědické daně zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 337 Sb. z. a n.).

Dědicové budtež vždy upozorněni, že jim náleží ohlásiti k vyměření dědické daně též darování mezi živými, uvedená v § 1, odst. 3. čís. nař. ze dne 15. září 1915, č. 278 ř. z.

Soudy pozůstalostní budtež požádány, aby v mezích shora vyložených povinností své přesně plnily, aby tak i práce úřadů finančních byly zjednodušeny. Neodpovídalo by ani požadavku zjednodušení státní správy, aby táž práce byla vlastně konána do značné části dvěma úřady znovu.

Za ministra:

Hartmann.

Všem notářským komorám v Čechách, na Moravě a ve Slezsku na vědomí a k uvědomění členů notářských komor.

Za ministra:

Hartmann.

Slovo k výnosu ministerstvu spravedlnosti ve příčině zjišťování a oceňování pozůstalostního jmění.

V tomto čísle otisknut jest výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 9. února 1926 čís. 57346/25. Jím jest se řídit i notářům jako soudním komisařům. Soudům (a tedy i notářům jako soudním komisařům) přísluší právo zkoumati nařízení a ovšem i oběžníky.

K výnosu tomu dodáváme toto:

§ 9 zákona z 12. VIII. 1921 čís. 337 Sb. z. a n. nařizuje, že při oceňování a odhadu, prováděném k účelům pozůstalostním nebo daňovým (poplatkovým), jsou úřady a znalci povinni přihlížeti svědomitě k okolnostem, které mají vliv na utvoření ustálené ceny předmětu, ale podle paragrafu hned následujícího (§ 10), jest základem pro vyměření daně obecná (prodejní) cena předmětu, ovšem pokud zákon neustanovuje nic jiného. (Jiného ustanovuje zákon v § 12 oceňování budov v § 9.)

Poněvadž však zákon v § 9., právě předchozím, stanoví zásadu ustálené ceny předmětu, nutno podle logického výkladu tuto cenu vzítí za základ i nezdá se nám správně bráti za základ obecnou (prodejní) cenu!

Prováděcí nařízení z 23. III. 1922 č. 111 Sb. z. a n. splétá oba §§ 9 a 10 a vyvozuje v § 8 ustálenou obecnou (prodejní) hodnotu, ač v zákoně vůbec o ní není nic ustanoveno. — Zákon zná pouze ustálenou cenu předmětu a nic jiného. Proto dlužno tuto cenu zjišťovati. Tato cena kryje se ovšem obyčejně s hodnotou prodejní. Výnos ministerský nezná ani ustálené ceny předmětu (§ 9 zák.) ani ustálené obecné (prodejní) hodnoty (§ 8 nař.), nýbrž jen obecnou (prodejní) cenu; nemluví o ustálenosti, ač jest to znak zákonný a ovšem velmi důležitý.

Výnos kategoricky prohlašuje, že není místa pro jinaké zjišťování ceny nemovitostí zvláště ne podle násobku daně, ač v § 12 zák. (při staveních) ustanovuje za základ cenu, která převyšuje cenu výnosovou nejvýše o polovici.

Cena výnosová jest 25teronásobek činžovního výnosu (hodnoty, z čehož se vyměřuje daň činžovní, při čemž se odečtou daň činžovní a veřejné z ní přírážky.

Tedy vidíme, že zde hodnota se zjišťuje 37½teronásobkem činžovního výnosu zkráceného o daň činžovní a přírážky k ní.

Výnos předpisuje dále, aby »dědicové« byli upozorněni, že jim náleží ohlásiti k vyměření dědické daně též darování mezi živými uvedená v § 1 odst. 3. čís. nař. z 15. IX. 1915 č. 278 ř. z.). Myslím, že to není povinností soudů (soudních komisařů), nýbrž finační správy. Jsme proto, aby s vyššího hlediska (spravedlivé a rovnoměrné zatížení poplatnictva) byly prováděny odhady, což i soudy i notáři činí. Jest mi znám jeden notář blíže Prahy, jenž oceňoval i mrvu na hnojšti!

Notář má příležitost skoro v každém případě přivésti dědice aspoň k rozumné ceně i při místopřísežném seznání jmění a činí to, ač mu to zákon ani nařízení nepředpisuje.

Ministerstvo financí o této činnosti notářů ani neví, ač by si zasloužili notáři za to uznání. —ý.